

תפ"ח 44503/08/15 - מדינת ישראל נגד ישי שליסל

בית המשפט המחוזי בירושלים

תפ"ח 44503-08-15 מדינת ישראל נ' שליסל

בפני כבוד השופטת נאוה בן-אור

כבוד השופט רפאל יעקובי

כבוד השופט ארנון דראל

מדינת ישראל המאשימה

באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי), עו"ד אשרת שוהם

נגד

ישי שליסל הנאשם

הסניגוריה הציבורית, עו"ד זכריה שנקולבסקי

הכרעת דין

כתב האישום

ב- 30.7.2015 בשעות אחר הצהרים התקיים "מצעד הגאווה" בירושלים. סופו היה הרה אסון. שירה בנקי ז"ל, נערה ב- 16, מצאה בו את מותה בדקירת סכין. שבעה צעירים אחרים שהשתתפו במצעד נפצעו מדקירות סכין. חלקם נזקקו לאשפוז. המאשימה מייחסת לנאשם, ישי שליסל, אחריות בגין מעשי הדקירה ותוצאותיהם ומבקשת להרשיעו בעבירה של רצח בכוונה תחילה (סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977), בשש עבירות של ניסיון רצח (סעיף 305(1) לחוק) ובעבירה של פציעה בנסיבות מחמירות (סעיף 335(א)(1) בהתייחס לסעיף 334 לחוק).

1. על פי המתואר בכתב האישום, במהלך חודש יולי 2015, לקראת מצעד הגאווה המתוכנן, התבטא הנאשם בהזדמנויות שונות, באמצעי תקשורת ועל דרך של תליית מודעות בבתי כנסת בשכונות חרדיות בירושלים ובקריית ספר, נגד קיומו של המצעד, בהיותו מנוגד לחוקי התורה - על פי הבנתו. הנאשם קרא לעשות מעשה נגד משתתפי המצעד.

ביום המיועד, 30.7.2015, בשעות הצהרים, יצא הנאשם מבית הוריו שבמושב יד בנימין, שם התגורר. הוא נסע לירושלים כשבליבו גמלה החלטה לדקור למוות משתתפים במצעד. הנאשם רכש לשם כך סכין בעלת להב רחב ואורכה 15 ס"מ.

לקראת השעה 18:00 הגיע הנאשם לאזור הסמוך למסלול המצעד, שעבר אותה עת ברחוב קרן היסוד בירושלים. הוא ניסה להיכנס אל בין הצועדים מכיוון רחוב לינקולן, אולם שוטרים שהיו במקום הורו לו להתרחק משם. הנאשם שב על עקביו ופנה לרחוב וושינגטון הסמוך. הנאשם הסתיר את הסכין שרכש בתוך בגדיו, ובסמוך לשעה 18:39 נכנס למתחם הצועדים דרך רחוב וושינגטון, תוך שהוא עוקף שוטר ושוטרת שהיו מוצבים במקום.

הנאשם נכנס אל בין הצועדים, תוך שהוא מניף מעלה את הסכין שהביא עמו, ונעץ אותה בחוזקה בפלג גופם העליון של אלה מן הצועדים שנקרו על דרכו, במטרה לגרום למותם. לאחר כל דקירה הוא שלף את הסכין מגופו של הנדקר והתקדם הלאה לעבר צועד אחר. תחילה נעץ את הסכין בחוזקה בגבו של ירדן נוי. לאחר מכן התקדם במהירות במורד הרחוב ונעץ את הסכין בחוזקה בגבו של נעם אייל. הנאשם המשיך והתקדם עד שהגיע לשירה בנקי ז"ל, ונעץ את הסכין בחוזקה בגבה העליון. לאחר מכן נעץ את הסכין בחוזקה בגבה העליון של יעל בלקין, המשיך ונעץ אותה בחוזקה בגבו של כפיר גיל, והתקדם לעבר שגיב סטקולשציק על מנת לדקור אותו בגבו באופן דומה. אלא שלנוכח הצעקות והמהומה שהתחוללה מאחוריו הסתובב שגיב לאחר והסכין פגעה בזרועו הימנית. הנאשם המשיך והתקדם כשהסכין בידו, ופצע את נגה כהן שעמדה בסמוך, בזרועה. הנאשם ניסה לנעוץ את הסכין בגבה של שלי בר ניב, כפי שעשה קודם לכן, אולם הופל ארצה על ידי שוטר שרדף אחריו.

2. כתוצאה מנעיצת הסכין בגבה של שירה ז"ל, נגרם לה קרע בריאה הימנית ובכלי דם. הקרע גרם לאיבוד דם רב. שירה התמוטטה ואיבדה את הכרתה. נגרם לה נזק מוחי קשה. היא פונתה לבית החולים ונותחה מספר פעמים. ב-2.8.2015 מתה מפצעה.

לירדן נוי נגרם פצע עמוק בגבו העליון מתחת לשכם שמאל. הוא אושפז ונזקק לנקז בריאה ולתפרים.

לכפיר גיל נגרמה פציעה בגבו העליון מתחת לשכם ימין. הוא נזקק לתפרים.

לנעם אייל נגרמה פציעה עמוקה בגבו העליון מתחת לשכם ימין. הוא אושפז ונזקק לנקז ולתפרים.

ליעל בלקין נגרמה פציעה בכתף ימין והיא נזקקה לתפרים.

לשגיב סטקולשציק נגרם חתך עמוק וארוך באמת יד ימין. הוא אושפז ונזקק לתפרים.

לנגה כהן נגרם חתך בזרוע ימין.

על יסוד המתואר מייחסת המאשימה לנאשם את העבירות שפורטו לעיל.

אופן התנהלות המשפט

3. ישיבת הקראת כתב האישום, שהתקיימה ב-7.9.2015, התנהלה לפני הרכב כב' הנשיא ד' חשין, סגן הנשיא מ' דרורי והשופט ע' שחם. הנאשם הודיע כי אינו מעוניין בייצוג, ועו"ד שנקולבסקי, שהתייצב לדיון מטעם הסניגוריה הציבורית הודיע, כי לנוכח עמדה זו אינו יכול להצהיר שקרא לנאשם את כתב האישום. בית המשפט קרא, אפוא, את כתב האישום באוזני הנאשם. הנאשם הודיע כי אינו מכיר בבית המשפט כמי שמוסמך לשפוט אותו, באשר לא קיבל סמכות שפיטה מבורא עולם.

על אף עמדתו של הנאשם, הורה בית המשפט לסניגוריה הציבורית להמשיך ולייצגו בהליך עד להחלטה אחרת - ככל

שתיה - והודיע כי ייקבע מותב לפניו יתנהל המשפט עצמו.

4. משהוקצה התיק להרכב זה, זימנו את הצדדים לשיבת מענה לאישום. עו"ד שנקולבסקי הודיע כי ביקר אצל הנאשם במקום מעצרו והלה הודיע כי נותר בעמדתו. משביקשנו את התייחסותו של הנאשם הודיע כי **"אתם לא שופטים לפי חוקי התורה ואתם לא רשאים לשפוט ולכן אני לא מעוניין בשום ייצוג"** (עמ' 2, פר' מ-24.9.2015). בסופו של הדיון דחינו את המענה לאישום ל- 29.10.2015.

5. הסניגוריה הציבורית הודיעה כי היא מבקשת להשתחרר מן הייצוג לנוכח התנהלות הנאשם. בדיון שהתקיים ב-29.10.2015 שב הנאשם והודיע, כי אינו מכיר בסמכות בית המשפט לשפוט אותו וכי אינו מעוניין בייצוג. הבהרנו לנאשם את מורכבותו של ההליך, את העונש הכבד שהוא צפוי לו אם יורשע בדיון והבענו דעתנו כי אין הוא מסוגל לנהל את משפטו לבד. הצענו לו לשוב ולשקול את עמדתו, אולם הוא סירב והודיע כי אינו מתכוון לנהל משפט.

לאחר שנשמעו טיעוני הצדדים בעניין בקשתה של הסניגוריה הציבורית להשתחרר מן הייצוג, דחינו את הבקשה. בהחלטתנו מאותו יום (עמ' 7-8 לפרוטוקול) כתבנו, כי אכן התרשמנו שהנאשם נחוש בדעתו שלא להיות מיוצג ושלא לשתף פעולה עם כל סניגור שימונה לו, אולם נחישותו זו אינה נובעת מחוסר אמון בסניגוריה הציבורית בכלל או בסניגור זה או אחר בפרט, כי אם בעמדה עקרונית לפיה בית המשפט אינו מוסמך לדון אותו ומשכך אין מקום שינהל את הגנתו בדרך זו או אחרת. עם זאת, מאחר שכתב האישום מייחס לנאשם עבירת רצח ועבירות חמורות נוספות, קיימת חובה בדיון שההליך יתנהל כשהוא מיוצג על ידי סניגור. הבענו דעתנו כי גם בהעדר שיתוף פעולה מצד הנאשם, יש בידי סניגור ציבורי לתרום להגנתו בין בדרך של התנגדות לראיות בלתי קבילות; בין על ידי הצגת שאלות המתחייבות מחומר החקירה ומן העדויות במשפט, בדרך של חקירה נגדית; בין בהשמעת טיעונים משפטיים הנובעים מן העניין ובאופן כללי לתרום לניהול ההליך באופן תקין והוגן. הבענו את תקוותנו שכך יהיה. הסניגוריה הציבורית לא ערערה על החלטה זו, אולם כפי שנראה להלן, עמדתה הייתה כי אין בידיה ליטול חלק בניהול ההליך בדרך כלשהי וכך התנהלה בפועל.

6. ב-28.2.2016 התקיימה ישיבת תזכורת, זמן קצר לפני מועד תחילת שמיעת ההוכחות. במהלך הישיבה הודיע עו"ד שנקולבסקי, כי הנאשם לא שינה את עמדתו בשאלת הייצוג וטען כי בנסיבות אלה אינו מוסמך לומר דבר מפיו, למעט עניין אחד והוא שהנאשם הסמך אותו לפטור מעדות את כל אנשי הצוות הרפואי שטיפלו בנפגעים. כל כך משום שהנאשם רואה בהם כמי שעיסוקם בענייני פיקוח נפש ועל כן חבל שישקיעו זמנם בהתייצבות לדיון. עו"ד שנקולבסקי הודיע כי אינו יכול ליתן מענה לאישום בשל עמדתו של הנאשם, אולם ישקול לומר לבית המשפט, בפתח ישיבת ההוכחות הראשונה, ללא קשר לשאלה אם הנאשם ביצע או לא ביצע את המיוחס לו, כי הנאשם לא חפץ בתוצאת המוות ולא שמח בהתרחשותה. ככל שהנאשם לא ימחה על אמירה זו, האמירה מחייבת מבחינת ההגנה.

7. ואכן, בפתח ישיבת ההוכחות הראשונה, שהתקיימה ב-20.3.2016, חזר עו"ד שנקולבסקי על האמור לעיל. בהמשך, לאחר שהסתיימה עדותו בחקירה ראשית של עד התביעה הראשון (עמ' 21, ש' 14), הודיע כי לא ישאל אותו שאלות. לנוכח הדברים שהשמיע מפי הנאשם בסוף הישיבה הקודמת ובתחילת ישיבה זו נשאל עו"ד שנקולבסקי אם אינו מבקש לחקור את העד על פי הקו העולה מן הדברים שאמר בשם הנאשם, קרי, שלא חפץ במותה של המנוחה. על כך השיב כי **"כן, אבל אני מנוע, אני לא יכול לשאול שאלות, הוא לא מרשה לי לשאול שאלות וכמובן העניינים**

המשפטיים שרירים ועומדים בכל מקרה, כלומר מה שזה עדות סברה, עדות סברה, מה שעדות שמועה, עדות שמועה. אני רק יכול לומר לבית המשפט דבר אחד וזה עניין עובדתי שזה מופיע בהודעה של העד הזה (הכוונה לעד התביעה הראשון, ערן צדקיהו) שהוא בשום שלב לא מזכיר את השם של המנוחה, הוא לא טוען שהכיר אותה קודם, זה עולה בהודעות שלו" (עמ' 21, ש' 16-20). על כך הגיבה ב"כ המאשימה כי זה ברור, אולם עו"ד שנקולבסקי ביקש להוסיף והתייחס לתיאור שנותן אותו עד בהודעתו. על כך הוער לעו"ד שנקולבסקי על ידינו, כי אם הוא מבקש להעיר דבר מה על הודעתו של העד, עליו לחקור אותו, ואי אפשר "חצי-חצי" (עמ' 22, ש' 2-5). תגובתו של עו"ד שנקולבסקי להערה זו הייתה **"אז אני אשאר את זה" (שם).**

בהמשך אותו יום הוכחות, העדים שהעידו, כולם עדי ראיה ובכללם נפגעי הדקירה, לא נחקרו על ידי עו"ד שנקולבסקי בחקירה נגדית (ראו עדות ירדן נוי, עמ' 28, ש' 18; עדות שירה אבן, עמ' 32, ש' 17; עדות יעל בלקין, עמ' 36, ש' 16; עדות נעם אייל, עמ' 40, ש' 19; עדות כפיר גיל, עמ' 47, ש' 7; עדות דן ורשקוב, עמ' 50, ש' 14; עדות שגיב סטקולשציק, עמ' 55, ש' 5; עדות נגה כהן, עמ' 57, ש' 22; עדות שלי בר-ניב, עמ' 63, ש' 1; עדות יעקב שוץ, עמ' 65, ש' 7; עדות ע"א, עמ' 71, ש' 12).

בסיום הדיון אמר עו"ד שנקולבסקי, כי ככל שהנאשם ירצה להעיד או למנות עורך דין מטעמו זו החלטה שלו, והוסיף והזמין את הנאשם להימלך בדעתו (עמ' 72, ש' 12-15).

ישיבת ההוכחות הבאה, שהתקיימה ב-30.3.2016, נפתחה בהערה של ב"כ המאשימה, שהתייחסה לכך שהנאשם אינו מנהל הגנה. ב"כ המאשימה ביקשה כי בית המשפט ישוב ויבהיר לנאשם שדרך התנהלותו פוגעת בהגנתו ואינה ראויה. עו"ד שנקולבסקי התייחס לדברים אלה ואמר כי כמנהגו בכל ישיבה, גם בפתח הישיבה הנוכחית שאל את הנאשם אם נמלך בדעתו ותשובתו הייתה שלילית. עוד הדגיש כי הסניגוריה נמצאת באולם על מנת שתוכל, כדבריו "להיכנס לתיק" ככל שהנאשם יבקש זאת. בסיום חילופי דברים אלה שבנו אף אנו והערנו כי אנו משוכנעים כי עו"ד שנקולבסקי עושה מלאכתו נאמנה ומבהיר לנאשם פעם אחר פעם את מצבו ואת המשמעות של אי שיתוף הפעולה מצידו, ופנינו לנאשם כדי לומר לו שעליו לחשוב על התנהלותו, אם כי לא נוכל לכפות עליו דבר בעניין זה. בהמשך, בעקבות דבריה של ב"כ המאשימה, הוספנו כי לנוכח חומרת העבירות המיוחסות לו, ככל שהנאשם ימלך בדעתו ויבקש לזמן עדים פעם נוספת לשם חקירתם הנגדית, ניעתר לבקשה על אף הסרבול של ההליך והטרחת העדים (ראו עמ' 75-77).

אחר הדברים האלה התנהלה ישיבת ההוכחות מבלי שעדי התביעה נשאלו ולו שאלה אחת בחקירה נגדית.

ישיבת הוכחות נוספת התקיימה ב-3.4.2016. בפתחה ביקש עו"ד שנקולבסקי למסור הודעה, לפרוטוקול ולאוזני הנאשם. בהודעתו אמר, כי עמדת הנאשם היא שעורך הדין אינו מייצג אותו אלא פועל מטעם בית המשפט, שבסמכותו אינו מכיר. מבחינת הנאשם יכול הוא לפעול כהבנתו, אולם עמדת הסניגוריה הציבורית היא שהגם שבית המשפט לא שחרר אותה מן הייצוג, היא מנועה מליטול חלק פעיל בניהול המשפט. נוכחות הסניגור באולם היא אך ורק למקרה שהנאשם ימלך בדעתו. עו"ד שנקולבסקי הזכיר, בהקשר זה, את הסכמת התביעה ואת תמיכת בית המשפט בעמדתה, ולפיה ככל שיבקש זאת הנאשם, יזומנו העדים מחדש. עוד ביקש עו"ד שנקולבסקי לשוב ולהבהיר כי הנאשם רשאי, כמובן, לבחור לעצמו עורך דין אחר שייצגו על פי גישתו. מכל מקום, ככל שעמדת הנאשם תיוותר בעינה, גם עמדת

הסניגוריה הציבורית תיוותר בעינה ואין בדעתה לפעול בתיק, לרבות השמעת סיכומים.

הנאשם התבקש על ידינו להתייחס לאמור והוא שב על עמדתו לפיה הקדוש ברוך הוא לא הסמיך את בית המשפט לשפוט אותו, כי אין בדעתו לשתף פעולה וכי אין הוא מעוניין בייצוג (עמ' 127-128). ישיבת הוכחות זו התנהלה, אפוא, כקודמותיה, מבלי שעדי התביעה נחקרו בחקירה נגדית על ידי עו"ד שנקולבסקי וללא כל מעורבות פעילה אחרת מצידו.

8. בסיום הישיבה, מאחר שנותר למאשימה עד יחיד נוסף, הסברנו לנאשם את זכותו להעיד כמו גם את זכותו להימנע מלהעיד, את משמעות שתיקתו בבית המשפט אם יבחר בדרך זו, והדגשנו את נכונותנו לזמן מחדש את כל העדים שהעידו ככל שישנה את דעתו ויבקש לחקור אותם (עמ' 151).

למחרת היום, 4.4.2016, התקיימה הישיבה האחרונה. תחילה העיד עד התביעה האחרון, התביעה הכריזה כי אלו עדיו, ועו"ד שנקולבסקי הודיע כי הנאשם מבקש לעלות לדוכן העדים אולם מבלי שהוא ישאל אותו שאלות. משהתייצב הנאשם על דוכן העדים פתח בהרצאה על מצבו הגרוע של עם ישראל, המצוי בסכנת התבוללות ואבדון; על כך שהמשטרה, בניגוד לדין תורה, אפשרה את מצעד הגאווה; על כך שהתקשורת ("התשקורת", כלשונו) הסיתה נערות צעירות להצטרף למצעד ו"להילחם נגד הקדוש ברוך הוא", ועוד כיוצא באלה התבטאויות. פעם אחר פעם פנינו אליו על מנת לשמוע ממנו התייחסות עניינית למעשים המיוחסים לו אולם הוא סרב, בטענה שבית המשפט אינו מוסמך לשפוט אותו. לדבריו, היה רוצה מאוד להסביר את הרקע למעשים האמורים, אולם זאת רק בערכאה הפועלת "על פי הסמכות שהקדוש ברוך הוא הסמיך". בנסיבות אלה, ומשנוכחנו כי אין בדעתו של הנאשם להציג גרסה עניינית בנוגע למעשים המיוחסים לו, הפסקנו את דבריו. ב"כ המאשימה ביקשה לחקור את הנאשם בחקירה נגדית. לשאלותיה השיב תשובה אחידה: המדובר בשאלות שהיה שמח להשיב עליהן "בערכאה המתאימה, אצל דיינים. שופטים שהוסמכו מטעם הקדוש ברוך הוא". הנאשם עמד על המשמר, נמנע מלהשיב לשאלות התובעת ולא "נכשל" ולו פעם אחת במתן מענה ענייני לשאלה משאלותיה. לאחר חילופי דברים שחזרו על עצמם, הפסיקה ב"כ המאשימה את החקירה הנגדית. עו"ד שנקולבסקי הודיע כי לא ידוע לו על עדי הגנה נוספים האמורים להעיד, הנאשם אישר זאת ושב והודיע כי אינו רוצה לשתף פעולה עם בית המשפט (עמ' 160-165). בדברים אלה הסתיימה שמיעת ההוכחות בתיק.

התרשמותנו היא כי הנאשם החליט החלטה מודעת, מרצון חופשי ומתוך הבנה מלאה של משמעות הדברים, שלא לנהל הגנה בבית המשפט, שלתפיסתו אינו מוסמך לדון אותו. עוד התרשמנו, כי עו"ד שנקולבסקי עשה כל שלאל ידו כדי להסביר לנאשם את משמעות התנהלותו. הנאשם בחר, אפוא, להתנהל כפי שהתנהל, ובית המשפט אינו יכול לכפות עליו התנהלות אחרת. תוצאת התנהלותו, שאין לפנינו מענה לאישום, אין לפנינו גרסה מטעמו, ואת המיוחס לו נשפוט על פי העולה מחומר הראיות שהונח לפנינו, כפי שהוא.

רצח בכוונה תחילה - התשתית הנורמטיבית

9. סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין, אשר על פיו מיוחסת לנאשם עבירת רצח, קובע כי "**הגורם בכוונה תחילה למותו של אדם**" יאשם ברצח ודינו מאסר עולם ועונש זה בלבד. היסוד העובדתי הוא, אם כך, גרימת מותו של אדם;

היסוד הנפשי הוא "כוונה תחילה"; ובין שני היסודות, העובדתי והנפשי, צריך להתקיים קשר סיבתי, עובדתי ומשפטי (ראו, לדוגמא, ע"פ 6304/12 ספרונב נ' מדינת ישראל, פסקה 35 (26.1.2015), (להלן: **עניין ספרונב**)).

סעיף 301(א) מגדיר מהי כוונה תחילה, ולפיו:

"לעניין סעיף 300, יראו ממית אדם כמי שהמית בכוונה תחילה אם החליט להמיתו, והמיתו בדם קר, בלי שקדמה התגרות בתכוף למעשה, בנסיבות שבהן יכול לחשוב ולהבין את תוצאות מעשיו, ולאחר שהכין עצמו להמית אותו או שהכין מכשיר שבו המית אותו".

הנה כי כן, המונח "כוונה תחילה" כולל שלושה יסודות: החלטה להמית, היעדר קנטור והכנה, אשר רק בהתקיים שלושתם יאמר על אדם שהמית בכוונה תחילה (עניין ספרונב, פסקה 36).

10. ההחלטה להמית "היא יסוד נפשי פנימי, שמשמעותו החזות מראש של אפשרות התרחשות של התוצאה הקטלנית, ועיקרו של דבר, הרצון שהיא תתגשם" (ע"פ 686/80 סימן-טוב נ' מדינת ישראל, פ"ד לו(2) 253, 261 (1982)).

וכך גם נאמר בע"פ 8107/10 עזר נ' מדינת ישראל, פסקה 24 (9.9.2013):

"יסוד 'ההחלטה להמית' עניינו ביסוד נפשי, ובמסגרתו נדרשת הוכחת קיומה של כוונה בשני מישורים נפרדים. הראשון, הוא מישור רציונאלי, ובגדרו נדרשת צפיית אפשרות התרחשותה של התוצאה הקטלנית, ואילו המישור השני עניינו ביחס האמוציונאלי של המבצע, ובמסגרתו יש לבחון את חפצו של הנאשם בהתקיימותה של התוצאה הקטלנית".

מאחר שההחלטה להמית מצויה במחשבתו הסובייקטיבית של אדם, נעזר בית המשפט ב"חזקת הכוונה", המניחה כי "אדם מתכוון לתוצאות הטבעיות הנובעות ממעשיו" (ע"פ 228/01 יעקב כלב נ' מדינת ישראל, פ"ד נז(5) 365, 376 (2003)). כך, למשל, נאמר בע"פ 8667/10 ניג'ם נ' מדינת ישראל (27.12.2012):

"חזקה זו נובעת מן ההנחה שמי שגורם למותו של אדם על ידי מעשה אשר על פי טיבו מיועד לגרום לתוצאה קטלנית, גם התכוון בתוככי נפשו להביא לתוצאה טבעית זו, שהיא פועל יוצא ממעשהו. באמצעות חזקת הכוונה ניתן להוכיח הן את צפיית האפשרות להשגת התוצאה הקטלנית, הן את רצון הנאשם כי תוצאה זו תתממש. לעתים די בהצטברותם של מאפיינים אובייקטיביים אחדים, כגון הכלי ששימש לגרימת החבלה ומיקום החבלה בגוף המנוח, כדי להסיק מסקנה באשר לכוונת הנאשם. חזקה זו מבוססת על ניסיון החיים; היא אינה חלוטה, ודי בכך שהנאשם יעורר ספק סביר בראיות המקימות את החזקה, על מנת להפריכה" (שם, פסקה 22).

על מנת להגיע למסקנה האם התקיימה ההחלטה להמית נעזר בית המשפט במבחני עזר, ובכללם הנשק בו נעשה שימוש; מספר הפגיעות בגופו של הנדקר ומקומן בגופו; מעשיו של התוקף לאחר התקיפה וכדומה (ע"פ 2760/14 עדן

אוחיון נ' מדינת ישראל, פסקאות 62-67 (7.10.2015).

11. היסוד של היעדר קנטור נבחן במבחן כפול, סובייקטיבי ואובייקטיבי: המבחן האחד עניינו בשאלה האם בפועל קונטר הנאשם עד שאיבד שליטה וביצע את המעשה הקטלני באופן ספונטאני, שלא מתוך יישוב הדעת. המבחן האחר עניינו בשאלה כיצד היה אדם מן היישוב מגיב להתנהגות המתגרה (דנ"פ 1042/04 דוד ביטון נ' מדינת ישראל, פ"ד סא(3) 646 (2006), (להלן: **עניין ביטון**)).

12. אשר ליסוד ההכנה:

"ברשימה ארוכה של פסקי דין נקבע כי יסוד 'ההכנה' הוא יסוד פיזי טהור. עם זאת, אופיו הפיזי של מעשה ההכנה בא ליישם את מהותו של יסוד 'ההכנה', אשר נועד לשלול את אופייה הספונטאני של הכוונה ואשר נועד להצביע על כוונת קטילה שבאה מתוך שיקול ויישוב דעת. לעתים הוא קודם בזמן למעשה ההמתה עצמו; לעתים הוא שלוב במעשה ההמתה..." (עניין ביטון, פסקה 18).

ובהמשך:

"נמצא, כי בעוד שיסוד 'ההכנה' מיושם במקרה קונקרטי באמצעים 'פיסיים גרידא', מטרותיו הינה 'להסיק שלכוונת הקטילה קדמו שיקול ויישוב דעת'...אמת, הפסיקה 'טיהרה'...את אלמנט ההכנה ממאפייניו הנפשיים...אך 'טיהור' זה הוא במישור ה'אמצעים', אך לא במישור ה'מטרה'. במישור המטרה - שעניינו התפקיד שממלא יסוד 'ההכנה' בהגדרתה של 'הכוונה תחילה' - בא יסוד 'ההכנה' להצביע על היעדר קיומה של כוונה ספונטאנית ועל קיומה של שקילה ויישוב-דעת. מבחינה זו קיים דמיון בין יסוד זה לבין היסוד של 'היעדר התגרות'" (עניין ביטון, פסקה 19, וראו גם ע"פ 7707/11 מוחמד לחאם נ' מדינת ישראל, פסקה 53 (29.7.2015)).

ניסיון רצח - התשתית הנורמטיבית

13. חוק העונשין מגדיר, בחלק הכללי, את עבירת הניסיון כעבירה נגזרת (סעיף 25 לחוק). אלא שעבירת הניסיון לרצח היא עבירה עצמאית, המוגדרת בסעיף 305 לחוק, ולפיו:

"העושה אחת מאלה, דינו - מאסר עשרים שנים:

(1) מנסה שלא כדין לגרום למותו של אדם;

(2) עושה שלא כדין מעשה, או נמנע שלא כדין מעשות מעשה שמחובתו לעשותו, בכוונה לגרום למותו של אדם, והמעשה או המחדל עלולים מטבעם לסכן חיי אדם."

עם זאת, כפי שנקבע בפסיקה (ראו, לדוגמא, ע"פ 6468/13 צרפתי נ' מדינת ישראל, פסקה 38 (3.5.2015)), חלות על עבירת הניסיון לרצח הוראות החלק הכללי של חוק העונשין, ובכללן הוראת סעיף 25, הקובעת מהו ניסיון: **"אדם**

מנסה לעבור עבירה אם, במטרה לבצעה, עשה מעשה שאין בו הכנה בלבד והעבירה לא הושלמה".

על מנת שיתקיים היסוד העובדתי, על המעשה שנעשה לצאת מגדר פעולת הכנה ולהוות "חוליה בשרשרת המעשים שאמורה להביא בסופו של דבר לביצועה של עבירת הרצח המושלמת" (ע"פ 4711/03 אבו ז'יד נ' מדינת ישראל, פסקה 46 (15.1.2009)).

בע"פ 1474/14 פלוני נ' מדינת ישראל (15.12.2015) ראה בית המשפט העליון לשנות הלכה (שנפסקה בע"פ 155/59 דרעי נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד יד 233 (1960)), ולפחות להבהיר כי המדובר בהלכה (שכמעט) ולא הורו כמות, ולקבוע, כי אין להסתפק בהוכחת "כוונת קטילה" לשם הרשעה בעבירה של ניסיון לרצח, ויש להוכיח את שלושת היסודות הנדרשים לשם גיבוש עבירת הרצח, קרי, החלטה להמית, היעדר קינטור והכנה. בית המשפט העליון הוסיף וקבע, כי אותם מבחנים שנקבעו בפסיקה לשם הוכחת שלושת היסודות הללו, המגבשים את היסוד הנפשי בעבירת הרצח, יחולו גם על העבירה של ניסיון לרצח.

14. נפנה עתה לבחינת העובדות, ולאחר מכן נסיק את המסקנות המתבקשות מיישום הדין על הממצאים שנקבעו. בהיעדר גרסה כלשהי מאת הנאשם, יהיה עלינו להידרש לכל אחד מן הרכיבים הטעונים הוכחה בעבירות המיוחסות לו.

היסוד העובדתי

א. זהות הנאשם כמבצע העבירות

15. כאן המקום להקדים ולומר, כי בגין מעשים דומים לאלה המיוחסים לו כאן, ואשר בוצעו על ידו במצעד הגאווה שהתקיים בירושלים ב-30.6.2005, הורשע הנאשם בבית משפט זה (השופט צבי סגל, סגן נשיא והשופטים י' נועם ור' כרמל, בתפ"ח 843/05 מדינת ישראל נ' שליט, (31.1.2006)) בעבירה של ניסיון רצח, חבלה בכוונה מחמירה ופגיעה (סעיפים 1305(1), 329(א)(1) ו-334 בנסיבות 335(א)(1) לחוק), ונדון לעונש של 12 שנות מאסר בפועל. בבית המשפט העליון הומרה ההרשעה בעבירה של פגיעה לעבירה לפי סעיף 341 לחוק, שהיא עבירה של רשלנות. עונשו הופחת לעשר שנות מאסר (ע"פ 2625/06 שליט נ' מדינת ישראל (17.12.2007)). הנאשם שוחרר ממאסרו ב-29.6.2015, חודש ימים לפני המצעד הנדון. עובדת הרשעתו הקודמת של הנאשם הובאה לפנינו, בין היתר על מנת לבסס על סמך המעשים בהם הורשע "עדות שיטה ומעשים דומים" (ראו, למשל, ע"פ 3954/08 סלימאן אבו גודה נ' מדינת ישראל (6.4.2009)).

נראה, כי בידי המשטרה היה מידע בדבר כוונותיו של הנאשם לשוב ולפגוע במשתתפי מצעד הגאווה, שכן תמונתו הופצה בין השוטרים שתפקידם היה לאבטח את הצועדים (ראו עדות סגן ניצב אללי, עמ' 88, ש' 24). למרבה הצער, על אף ההיערכות, כפי שנראה להלן, לא נתקל הנאשם בקושי של ממש לחדור אל בין משתתפי המצעד, לפגוע בשבעה מהם בטרם נעצר, ולנסות ולפגוע במשתתפת נוספת.

16. המסקנה כי הנאשם הוא האדם שביצע את מעשי הדקירה המפורטים בכתב האישום היא מסקנה בלתי נמנעת. הנאשם זוהה, עוד בטרם החל במעשי הדקירה, על ידי שוטר מג"ב רביח חמוד, שהוצב בצומת הרחובות וושינגטון וקרן היסוד לשם אבטחת המצעד. על פי עדותו (עמ' 134-135), הבחין בנאשם עומד ברמזור, ליד מעבר החצייה שבצומת, ופניו לכיוון הקהל. חמוד חשד בו וליווה אותו במבטו, כשלפתע החל הנאשם לצעוד לכיוון הצועדים, ו"ממש עניין של שלוש ארבע מטר עד שהוא כבר בתוך המצעד" (עמ' 133, ש' 24). חמוד צעק לו, אולם הנאשם לא שעה לצעקותיו והוא המשיך ללכת אחריו. אז ראה את ידו של הנאשם מונפת מעלה, הבחין שביד יש סכין והבחין במעשה הדקירה עצמו, של בחורה שצעדה שם, בפלג גופה העליון מצד ימין. חמוד החל לדחוף אנשים הצידה על מנת להגיע לנאשם ולתפוס אותו, ובה בעת הספיק הנאשם לדקור עוד אנשים ולדהור קדימה. חמוד הצליח להגיע אליו ולבעוט ברגלו. כתוצאה מכך איבד הנאשם שליטה, ושוטר נוסף שהספיק להגיע הפיל אותו לרצפה.

השוטר הנוסף הוא יוסף מנוח, המשרת כלוחם ביס"מ. על פי עדותו (עמ' 105-109), בעת שהיה סמוך לצומת הרחובות וושינגטון וקרן היסוד שמע צרחות: "רוצח! תצילו אותנו!". הוא הסתובב לכיוון הצעקות בניסיון לברר את המתרחש וראה בחור חרדי המחזיק בסכין בידו הימנית ודוקר בגב, מלמעלה למטה. מנוח, שהיה במרחק של כ-10 מ' ממנו, החל לרוץ לעברו. תוך כדי ריצה הבחין שאותו אדם דוקר עוד שניים. כשהגיע אליו, חבט בו בשתי ידיו, הטיח אותו לרצפה וצעק לעברו שהוא שוטר. הנאשם הרפה מן הסכין ובינתיים הגיעו שוטרים נוספים שסייעו לו ואזקו אותו. העד הוסיף כי הגיע לתחנת המשטרה וכתב דו"ח פעולה, וזיהה את הנאשם הן על פי מראה פניו והן על פי תעודת הזהות שלו. כמו כן זיהה מנוח את עצמו בתמונות שצילם הצלם סבסטיאן שיינר (שיינר לא העיד אולם דיסק התמונות שצילם, ת/20, הוגש, ועדים המופיעים בתמונות אלה זיהו עצמם ואת הנאשם בתמונות הללו, שהודפסו והוגשו כת/21, במהלך עדויותיהם בבית המשפט). בתמונות אלה נראה העד כשרגלו על גבו של הנאשם, וכשהוא חובק אותו בשתי ידיו (עמ' 107-108).

זוהי גם עדותו של סגן ניצב שי אללי, שביום מצעד הגאווה שימש בתפקיד ראש מפלג בילוש ופקד על כוח הבלשים שהוצב בזירה (עמ' 87-90). אללי העיד כי היה בתוך התהלוכה, כי לאחר שחלף, עם הצועדים, על פני צומת הרחובות וושינגטון וקרן היסוד שמע צעקות והפנה את ראשו לאחור. אז זיהה את "החשוד" כשהוא בתוך הקהל, מניף ידיים לכל עבר. אללי החל לרוץ לכיוונו ומטרים ספורים לפני שהגיע אליו הבחין שהוא נפל ולהערכתו היה זה משום שאחד השוטרים "שם לו רגל". אללי הגיע אליו והשתלט עליו, תוך שהוא אוחז ביד עם הסכין. הנאשם לא שחרר את הסכין עד שאללי הצליח לגרום לכך באמצעות הפעלת כוח. אללי תפס את הסכין והעביר אותה לשוטר אחר (גל אסטבן). עוד העיד, כי כששכב על החשוד היה "סגור" ב-98%-99% שהמדובר בשליסל, שתמונתו הופצה בין השוטרים עובר למצעד, כמסבר לעיל. בבית המשפט זיהה אללי את הסכין שתפס (עמ' 89 ש' 27). השוטר גל אסטבן אישר בעדותו שקיבל את הסכין מידי של אללי, שעל הסכין היו סימני דם, שהוא סימן את הסכין וכן העיד כי זיהה במקום את הנאשם על פי תעודת הזהות שלו (עמ' 91).

17. לכל אלה יש להוסיף, כי הנאשם נראה בבירור בתמונות שצולמו על ידי הצלם יעקב שוץ, כשהוא מבצע פעולות דקירה (עדות יעקב שוץ בעמ' 63-65; דיסק התמונות שצילם ת/19); בתמונות שצולמו על ידי הצלם סבסטיאן שיינר; והוא אף זוהה בוודאות על ידי חלק מעדי ראיה כמי שדקר (ראו, למשל, עדותו של ע"א, עמ' 68, 11-1, עמ' 70 ש' 11-8; עדותו של דן ורשקוב, עמ' 49, ש' 1-6, ש' 18-24; עדותו של יעקב שוץ, עמ' 63, ש' 12-18).

הוכח אפוא, מעבר לספק סביר, כי הנאשם הוא האדם שדקר, באמצעות סכין, את שירה ז"ל ועוד שישה צעירים נוספים, וניסה לפגוע בצעירה נוספת.

ב. הקשר הסיבתי העובדתי בין מעשי הנאשם לבין תוצאותיהם

18. נתחיל בפגיעה בשירה ז"ל.

ע"א, תלמיד תיכון כבן 16, שהשתתף במצעד הגאווה, הלך בסמוך לשירה ושוחח עמה. לפתע פתאום, בהגיעם לצומת הרחובות וושינגטון וקרן היסוד, הפסיקה שירה לדבר באמצע משפט. הוא עצמו נדחף קדימה ושירה נדחפה עליו. הוא הבחין בתזוזה מהירה וראה את הנאשם ובידו סכין, צועק ורץ. כשראה את הסכין הסתובב עם הראש בחזרה על מנת לראות אם קרה משהו לשירה. הוא הבחין בשירה מועדת קדימה ודם בגבה. שירה התמוטטה מיד ואיבדה את ההכרה.

על פי חוות דעתו של ד"ר חן קוגל, מנהל המכון לרפואה משפטית (ת/6), הדקירה בגבה של שירה, מעל שכם ימין, חדרה לבית החזה וגרמה נזק לריאה הימנית. כתוצאה מכך איבדה שירה, בזמן מהיר, יותר ממחצית נפח דמה. הצטברות הדם בחלל בית החזה מנעה מהריאה להתפשט ולבצע את הפעולה המכאנית של הנשימה. בנוסף, נגרם נזק לריאה עצמה, שהפריע לפעולת נשימה תקינה. כתוצאה מהירידה בתפקוד הריאתי פחות חמצן מגיע למוח. איבוד הדם המסיבי גרם להלם ולהפרעה קשה בהחדרת הדם המחומצן לרקמות. הפגיעה הריאתית גרמה לירידה ביכולת לחמצן את הדם. משלא מגיע דם מחומצן לרקמות הן ניזוקות ובשלב מסוים הופך הנזק לבלתי הפיך. הרקמה הרגישה ביותר לירידה בכמות החמצן היא המוח, ולאחר מספר דקות (בין 5 ל- 12 דקות) בהן לא מגיעה אספקת חמצן למוח, נגרם לתאים נזק בלתי הפיך. ממצאי בדיקות הדימום שנערכו כמו גם הבדיקות הניורולוגיות הראו כי שירה נמצאה בעת אשפוז במצב של מוות מוחי (ראו גם עדותו בעמ' 95, ש' 14-20).

פגיעת הדקירה האחת בשירה הייתה, אפוא, פגיעה קטלנית והיא סיבת המוות.

19. ירדן נוי חש שקיבל מכה הדומה למכת אגרוף בגבו, כאילו מישהו התנגש בו בגב (עמ' 23, ש' 19-20). על פי התעודה הרפואית (ת/13), נדקר באמצעות חפץ חד בבית החזה השמאלי. בשל כניסת אוויר מופחתת לריאה השמאלית הוכנס בדחיפות נקז בין צלעי. בדיקת הדמיה הראתה קונטוזיה ריאתית קטנה בריאה השמאלית. ירדן היה מאושפז 5 ימים בבית החולים. תהליך החלמתו נמשך עד היום. הוא סובל מכאבים ומוגבל בתנועה (עמ' 25).

כפיר גיל הרגיש "משהו בכתף ימין" מבלי שיכול היה לאפיין מה הרגיש. לקח לו שנייה או שתיים להבין שנדקר (עמ' 42, ש' 7-14). לגיל נגרם פצע דקירה בכתף ימין. הפציעה הייתה שטחית (עומקה כ- 3 ס"מ לפי הודעתו של ד"ר יונתן דמה, ת/32) והוא נזקק לתפרים. גיל נותר בבית החולים מספר שעות להשגחה (ת/14).

נועם אייל חש אף הוא לפתע כאילו מישהו רץ ונכנס בגבו. תחילה חשב שהמדובר בדחיפה, הטבעית לאירוע רב משתתפים, אולם כשהרים את ראשו הבחין במבטה המבועת של ידידתו, שצילמה את המצעד ובמקביל הבחין בדימום

בצד גופו (עמ' 37, ש' 18-23). לנועם נגרם פצע דקירה בשכם הימני בגב העליון. המדובר בדקירה חודרת ובפצע עמוק והוא נזקק לתפרים. עם זאת, למרבה המזל, לא נפגעו איברים חיוניים או כלי דם גדולים. הוא הושאר להשגחה למשך הלילה (ת/16). על פי הודעתו של ד"ר יונתן דמה (ת/32) עומק הפציעה של נועם היה לפחות 10 ס"מ לכיוון בית השחי.

ליעל בלקין נגרם פצע דקירה שטחי בגבה (ת/15). גם יעל העידה שחשה מכה בשכם הימני. היא הבינה שנדקרה כעבור מספר שניות, כשחשה נפילה של לחץ דם (עמ' 33, ש' 23-24).

שגיב סטקולשציק העיד כי במהלך המצעד שמע לפתע צרחות מאחוריו. הוא הסתובב וראה אדם חרדי, ובאופן אינסטינקטיבי הרים את ידו כדי להתגונן. הוא חש מכה מאוד חזקה ביד. אנשים שחשו לעזרתו עשו לו חסימת עורקים והוא פונה לבית החולים. הוא אושפז למשך יומיים (עמ' 51, ש' 18-22). מן המסמכים הרפואיים (ת/17) עולה, כי אורכו של החתך היה 7 ס"מ, והוא היה עמוק.

נגה כהן נשרטה קלות בידה, ללא חתך ממשי (ד"ר יונתן דמה, ת/32).

שלי בר ניב העידה (עמ' 58-62), כי במהלך המצעד, כשהייתה באזור רחוב וושינגטון ביחד עם אחת מחברותיה, הסתובבו שתיהן אחורה, בלא סיבה מיוחדת, וראו אדם שנראה בעיניהן חשוד, בלבוש חרדי, ההולך לכיוון קהל הצועדים. חברתה העירה על כך והיא השיבה ש"זה בסדר, יש מג"בניק מאחוריו" (נראה כי המדובר בשוטר חמוד, על פי עדותו שהובאה לעיל). כעבור מספר שניות שוב הסתובבה אחורה וראתה אותו חרדי כשהוא כבר בתוך הקהל, מתחיל לדקור אנשים. היא ראתה סכין בידו. בתמונה שמספרה 4272 (תמונה מן התמונות שצילם שיינר) זיהתה עצמה כשאותו אדם, הנמצא מאחוריה, מניף סכין לכיוונה ולכיוון של שירה אבן, שהייתה לידה. השתיים נמלטו מן המקום בריצה (ריצת אמוק, כפי שכינתה זאת שירה אבן, עמ' 31, ש' 14). תמיכה לעדותן של שלי ושלי שירה אבן מצויה בעדותו של ערן צדקיהו (עמ' 21, ש' 3-5) לפיה ראה את הנאשם מנסה לדקור "עוד שתי בנות", שניצלו בזכות השוטר שקפץ עליו.

על יסוד המפורט לעיל ניתן לקבוע, מעבר לספק סביר, כי הפגיעות המתוארות הן פגיעות סכין, כי מותה של שירה ז"ל נגרם כתוצאה של אותה פגיעת סכין וכי פגיעותיהם של האחרים נגרמו אף הן מן הדקירות האמורות.

מכאן, שהנאשם גרם, במעשיו, למותה של שירה ז"ל, לפגיעות שנפצעו האחרים, וניסה לפגוע בצעירה נוספת.

היסוד הנפשי

א. התבטאויות של הנאשם והכנות לפני מעשה

20. עד התביעה טל מזרחי משמש היום כחוקר בימ"ר ש"י והיה שוטר בילוש בירושלים בעת האירוע משנת 2005 אשר בגינו הורשע הנאשם. טל העיד, כי כשעצר את הנאשם בשעתו, החל לשוחח עמו ברכב המשטרתי בו הובל לבית המעצר ושאל אותו למה עשה את שעשה, בניגוד לדין תורה, שהרי כתוב "לא תרצח". על כך הגיב הנאשם במילים אלה: **"באתי לרצוח בשליחות השם ושלא ייתכן דבר כזה בארץ, דבר כזה תועבה"** (עמ' 150, ש' 2-3).

21. חלפו עשר שנים. ב- 17.7.2015, כשבועיים לאחר ששוחרר ממאסרו, התראיין הנאשם בקו תוכן הקרוי "נייעס החרדי". המשוחח עמו היה עיתונאי ושמו משה אייזן. אייזן העיד בבית המשפט ואישר כי מסר את דיסק הריאיון (ת/22) כפי שהוא לידי חוקרי המשטרה, וכי לא נעשתה בו כל עריכה (עמ' 111, ש' 26). האזנו לריאיון. הנאשם מדבר בו באופן רהוט וענייני. נחישותו מצמררת. כך, לשאלה האם במהלך השנים בהן ריצה את עונש המאסר שהוטל עליו לא שאל את עצמו כיצד הגיע לכך ואולי עשה מעשה לא נכון השיב ש"לא כל כך", ש"הכל משמים" ו"בגדול - לא" (כלומר אינו חושב שעשה מעשה לא נכון). הנאשם הסביר כי עשה את שעשה על רקע מודעות (בגנות המצעד) שראה. עוד אמר כי לא היו לו שותפים למעשה, וכי הוא קצת מצר על כך שכן הייתה צריכה להיות מחאה המונית. ועוד אמר כי "יש כלל במלחמות - צריך דבקות במטרה". עוד הסביר כי בחקירת המשטרה שמר בשעתו על זכות השתיקה בעצת עורך דינו, וכי התנהלות זו מומלצת לכל אחד, ואם יש משהו לומר - תמיד אפשר לעשות זאת בבית המשפט. לשאלה אם יעצו לו לטעון לחוסר שפיות השיב כי היה מי שיעץ לו לנהוג כך אולם לא אימץ את הרעיון משום שזה נראה לו "חילול השם", היינו, בכך היה "מוציא את העוקץ של המחאה". לשאלה אם עתה, כששוחרר, הוא חושש מפני תגובות קשות מהציבור החרדי אליו הוא משתייך, שמא יסתכלו עליו כעל מי שעשה מעשה בלתי ראוי השיב, שלא אכפת לו כל כך, שהוא "הולך עם זה עד הסוף". הנאשם הוסיף כי אמנם המעשה שעשה קיצוני, אולם צריך לעצור את המצעד הזה ולשם כך צריך לעשות משהו קיצוני. כך, לדעתו, צריך להיכנס ולפרוץ ולפזר את המשתתפים. מחאה אינה מספיקה. צריך לעצור ולפזר אותם, "בכוח אפילו". לשאלת המראיין לקראת סוף הריאיון מה היה עושה אלמלא ידע שהוא "בפוקוס של המשטרה", האם גם השנה הוא קורא לצאת ולעשות הכל כדי למנוע את המצעד, השיב כי ככל שיתגייסו למען מטרה זו כמה שיותר, עשרות אלפים ואפילו די במאות, או אז אפשר יהיה בלי דקירות.

22. בחיפוש שנערך בביתו של הנאשם לאחר המעשים המתוארים לעיל, נמצאו מספר מסמכים אותם כתב, ואשר יש באמור בהם כדי להשליך על היסוד הנפשי שליווה אותו בעת שביצע את המעשים הללו (עורך החיפוש, על פי צו שיפוטי, היה השוטר גל אסטבן). כך, במסמך בכתב ידו מב' במנחם אב התשע"ה (ת/23) כתב הנאשם כך:

"בעוונותינו הרבים שוב רוצים הרשעים לעשות מצעד של תועבה דווקא בעירו של המלך ממ"ה הקב"ה למען טמא את מקדשו ולחלל את שם קדשו..."

לכן נראה שחובה לכל יהודי למסור נפשו למכות ולמאסר ולענ"ד אפי' לסכנה, ולהתחבר יחדיו לעצור ולבטל את החילול השם הגדול, למען קדושת שמו ית'. ולכל הפחות להשתתף בעצרת המחאה המתוכננת באותה שעה..."

ומאן דמסר נפשיה וגופיה ומומוניה בשעת השמד ברחימו דמאריה דא אתקרי רחימא דמארי ודאי ובההוא עלמא לית למעלה מיניה..."

מכתב זה הופץ על ידי הנאשם בבתי כנסת ברחבי ירושלים (עדותו של החוקר גדליה לובין, עמ' 131, ש' 1-3).

23. משה שליסל, אחיו של הנאשם, העיד כי ימים ספורים לפני המצעד נסע ביחד עם הנאשם, והיה עד שמיעה לשיחה טלפונית ששוחח הנאשם עם אחר, שזהותו אינה ידועה לו. במהלך השיחה דיבר הנאשם עם אותו אדם על מצעד הגאווה, ואמר שחייבים, לכל הפחות, להפגין. הנאשם חשב שצריך לעשות יותר מזה אבל לכל הפחות יש להפגין (עמ' 144, ש' 16-18, עמ' 145, ש' 7).

אמו של הנאשם, חיה שליסל, שהודעתה במשטרה (ת/26) הוגשה בהסכמה, תארה את התנהלותו של הנאשם בבוקר האירוע כהתנהלות שגרתית. כמדי יום, גם באותו יום, התעורר הנאשם בחמש בבוקר, הלך לבית הכנסת לתפילת שחרית וחזר לישון בסביבות השעה 07:00, למשך שעות. לאחר מכן הלך לישיבה הנמצאת ביישוב מגוריהם, אכל ארוחת בוקר מאוחרת בסביבות השעה 12:00 ולקראת השעה 13:00 הודיע לה כי הוא נוסע לירושלים. לא היה דבר יוצא דופן בהתנהלותו. גב' שליסל העידה כי הסכין שנמצאה בכליו של הנאשם ואשר בה עשה שימוש לא נלקחה מביתם ומכאן המסקנה כי רכש את הסכין בעצמו.

אביו של הנאשם, אליעזר שליסל, שגם הודעתו במשטרה (ת/27) הוגשה בהסכמה, העיד כי בשנות המאסר שריצה בנו בגין הרשעתו הקודמת הוא **"הרגיש סבבה, היו לו שם אוהדים, אהבו אותו, האסירים העריצו אותו וגם חלק מהסוהרים העריצו אותו. הם כינו אותו בשם פנחס על שם פנחס בן אלעזר שחטא בסיפור עם זמרי וקיבל תואר כבוד אצל חז"ל, כאילו זה משול לאליהו הנביא. הייתה לו תכתובת של אהדה שם ולהרגשה מאוד טובה, במשך 10 שנים הוא לא ביקש מיוזמתו חופשה"** (עמ' 2, ש' 21-26). לדבריו, בנו עשה את מה שעשה משום שהרגיש **"שהוא עושה את זה לתקן את העולם, זה חורבן לעולם, ויש הרבה גזירות לעולם ואין מי שיעצור את המגיפה. הוא הרגיש כמו פנחס ולקח על עצמו אחריות לעצור את המגיפה"** (עמ' 5, ש' 25-28).

האחרון ששוחח עם הנאשם לפני האירוע הוא עד התביעה זאב מייזליש, שהיה מיוודד עמו. מייזליש פגש בנאשם באקראי ביום האירוע, בסביבות השעה 16:00, זמן קצר לפני שהחל מצעד הגאווה. הוא שאל את הנאשם "מה נשמע", והלה השיב לו שיש היום הפגנה נגד המצעד. מייזליש הגיב באמירה "מה אתה עושה פה", במובן של "מה אתה צריך ללכת להפגנה", והנאשם השיב "מה? רק להם מותר? לנו אסור?". מייזליש הסביר כי אמר את שאמר משום שסבר כי הנאשם לא צריך ללכת להפגנה הזו (עמ' 158, ש' 1-3). לדבריו, הנאשם התנהל כרגיל ולא נראה היה עליו משהו מיוחד (שם, ש' 12).

24. **מסקנתנו מכל אלה, כי הנאשם הכין עצמו להמית את מי שייקרה על דרכו במצעד.** דבר לא השתנה מאז אמירתו מלפני עשר שנים, לפיה "בא לרצוח בשליחות השם". בהמשך ישיר לאותה אמירה, כך התכונן לקראת המצעד האחרון. התבטאויותיו המאוחרות מלמדות כי אותה קנאות חשוכה, האוטמת אותו מלראות בני אדם לנגד עיניו, הדריכה את פעולותיו ואת הכנותיו. כך, במכתב שהפיץ בין בתי כנסת בירושלים, בו הביע דעתו שחובה על כל יהודי "למסור נפשו למכות, למאסר ואפילו לסכנה" על מנת לעצור את המצעד. מכאן, שהנאשם הביא בחשבון שיהיה צורך להשתמש בכוח פיזי מסכן חיים כלפי מי שיבקש לעצור את המצעד. צורך כזה יכול לבוא רק מקום שהתכנית היא לבצע מעשים העשויים להצדיק שימוש בכוח מסוג זה על מנת להפסיקם. וכך, בריאיון שנערך עמו רק שבועיים לאחר ששוחרר ממאסרו, ובו הסביר כי אינו סבור שעשה מעשה לא נכון, כי אינו חושש מתגובות קשות כלפיו, כי הוא מוכן ללכת עד הסוף, כי כדי לעצור את המצעד יש לעשות משהו קיצוני, כולל שימוש בכוח. כך עולה מדברי אביו, שהסביר כי בנו עושה

מעשה פנחס על מנת לעצור את המגפה ("וירא פנחס בן-אלעזר בן-אהרן הכהן ויקם מתוך העדה ויקח רומח בידו. ויבא אחר איש-ישראל אל הקבה וידקר את שניהם את איש ישראל ואת-האשה אל-קבתה ותעצר המגפה מעל בני ישראל" (במדבר כה, ז-ח)).

ומדברי הוריו, אחיו וחברו עולה, כי ביום האירוע התנהל הנאשם כרגיל, הם לא הבחינו בכל שינוי בהתנהגותו והוא יצא לדרכו, לירושלים, כשהוא מוכן לבצע את המזימה בכל מחיר. אפילו חברו מיזליש, שפגש בו זמן קצר לפני תחילת המצעד, לא הצליח להניא אותו מליטול חלק בהפגנה נגד מצעד הגאווה. הנאשם הכין עצמו למשימה והיה נחוש לבצעה. הוא הצטייד בסכין מיוחדת לשם ביצוע זממו, והחביא אותה על גופו עד שתבוא העת לעשות בה שימוש.

הנה כי כן, לא רק שיסוד פיזי של הכנה יש כאן, כי אם גם הכנה נפשית, ממושכת וקרת רוח. והלא העיד על עצמו בשנת 2005, לאחר שביצע מעשים זהים למעשים המיוחסים לו עתה, כי בא "לרצוח בשליחות השם". כאז, כן עתה.

25. **מאליה מצטיירת גם המסקנה לפיה לא היה קנטור.** התנהלותו של הנאשם לא הייתה ספונטאנית, ולא באה כתגובה מיידית, בלתי שקולה, בלא יישוב הדעת ומתוך אובדן שליטה. אין צריך לומר כי אין המדובר במעשים העומדים במבחן האובייקטיבי של הקנטור. התנהלותו של הנאשם הייתה, כאמור, מתוכננת וקרת רוח. מצמררת בקור הרוח המאפיין אותה. למעשה, למן היום בו ביצע את המעשים בהם הורשע בשנת 2006 לא חדל מתכניתו "לעצור את המצעד", ולו תוך "מסירת הנפש". עם שחרורו, חזר לסורו.

ב. תיאור המעשים עצמם

26. עובדה חשובה לענייננו היא שתחילה ניסה הנאשם להיכנס אל בינות לצועדים דרך רחוב לינקולן, רחוב אחד צפונית לרחוב וושינגטון. שוטרת מג"ב אנא לין אמר העידה, כי עמדה בפתח הרחוב ותפקידה היה למנוע מאנשים שאינם קשורים לאירוע להיכנס לרחוב קרן היסוד. תוך כדי כך הגיע לגדר שהוצבה שם אדם חרדי וניסה להיכנס. היא אמרה לו שאינו יכול לעשות כן (עמ' 122-125). נראה כי לא יכול להיות ספק שהמדובר בנאשם, שהיה האדם היחיד בעל חזות חרדית שנראה בזירה (העדה זקוקה הייתה לריענון זיכרונה בהקשר זה מהודעתה במשטרה). משנאמר לו מה שנאמר, הלך הנאשם מסביב, והגיע לצומת של רחוב וושינגטון עם רחוב קרן היסוד. שם ראה אותו השוטר חמוד. חמוד הבחין בנאשם כשהוא עומד ברמזור, ליד מעבר החציה, עם הפנים לכיוון הקהל. הוא חשד בו, ולפתע החל הנאשם לצעוד אל תוך הקהל. חמוד צעק לו אולם הנאשם לא שמע לו, וחמוד המשיך ללכת אחריו ובאותו רגע הבחין ש"משהו לא בסדר", שכן ראה את ידו הימנית של הנאשם מונפת למעלה, כשהיא אוחזת בסכין (עמ' 133).

27. כל עדי הראיה תיארו את הנאשם כמי שהיה מוכוון מטרה, כמי שפעל בקור רוח ובנחישות, כמי שהניף את הסכין בעוצמה רבה. נביא עתה את דבריהם.

ערן צדקיהו העיד כי לא ראה את הרגע בו נעץ הנאשם את הסכין בגופה של שירה ז"ל, אולם ראה את הסכין יוצאת. הנאשם "עמד בשקט, הוא פשוט רץ בשקט, דקר אותה והמשיך לרוץ קדימה, עבר אותי ואת החברים שלי

ונעץ את הסכין במהירות בגב של בחור שצעד לפניו" (עמ' 16, ש' 14-16). ערן הספיק לראות את הנאשם דוקר עוד שני בחורים, כי הוא זוכר דקירה באמצע הגב של אחד מהם "ממש דקירה בפלג גוף עליון סכין גדולה, סכין מטבח גדולה, רואים שנקנתה במחשבה להרוג, לרצוח, פלג גוף עליון כל מי שקצת מבין מה המשמעות של סכין בעובי לא יודע, ברוחב של 30 ס"מ באמצע הגב בין השכמות... פשוט מאחורה בן אדם הולך ולא יודע מה פוגע בו" (עמ' 17, ש' 1-4). ערן המשיך ותיאר כיצד דקר הנאשם ללא הבחנה (עמ' 18, ש' 1), ועוד בהמשך "כשאני ראיתי אותו סכין מונפת למעלה ודוקרת למטה. הבן אדם רץ בשקט ממש, היה בו איזה תזזית כזאת, אני רואה אותו רץ, מסתכל, בוחר את הקרבן ותוקע את הסכין ממש דקירה קלאסית שמלמדים אותך בפיגוע, אבל ההבדל שלא היו צעקות ולא הייתה איזה כוונה להכריז... היד למעלה, מוריד סכין פשוט דוקר, מזהה קרבן ודוקר, עוד אחד דוקר, עוד אחד ושם עצרו אותו" (עמ' 20, ש' 17-22). וגם: "זה מה שראיתי, אדם מרים יד ומוריד בכל הכוח לתוך גב של מישהו אחר, אחרי זה לעוד מישהו קצת התפקשש לו פגע לו ביד או בבטן, לא זוכר ואז ניסה פשוט לדקור עוד שתי בנות שניצלו בזכות השוטר שקפץ עליו" (עמ' 21, ש' 3-5).

גיל כפיר העיד כי לנאשם הייתה "תנועה של תקיפה של אנשים שהיו מלפני" (עמ' 42, ש' 11-12), יד ימין של הנאשם (שאחזה בסכין) הייתה מורמת מלמעלה למטה, גיל ראה שהוא כיוון את התנועה כלפי מישהו אבל אינו יודע אם הצליח לתקוף אותו (עמ' 43).

לדברי דן ורשקוב, הנאשם "החזיק סכין מאוד מאוד גדולה והוא רץ בתנועות של הנפה, בתנועות של דקירה ממש בלי הבחנה, הוא ממש התקדם קדימה וניסה לדקור כמה שיותר אנשים" (עמ' 49, ש' 9-11), ובהמשך: "הוא רץ מאוד מהר וכל הזמן עשה תנועות של הנפה ודקירה, הנפה ודקירה, כל מני תנועות כאלה ... הוא רדף אחרי אנשים... פשוט היה נראה שהוא מנסה להשיג כמה שיותר, כמה שהוא רק היה מסוגל לפגוע" (עמ' 50, ש' 4-7).

גם שגיב סטקולשציק העיד שראה תנועה של הנפת יד מלמעלה למטה, והמכה שחש הייתה חזקה (עמ' 52, ש' 17-24). נגה כהן, שלא הצליחה לקלוט הרבה מן המתרחש העידה כי קלטה את דמותו של הנאשם הרץ לעברה, ומאחר שחשה מאוימת ממנו היא התכופפה באופן אינסטינקטיבי וברחה, וזה מה שהציל אותה, לדבריה (עמ' 56, ש' 17-18).

התיאור של הנפת היד מלמעלה למטה, כשהיא אווזת סכין, על מנת לדקור חזר גם בעדותה של שלי בר-ניב (עמ' 59, ש' 8-10).

הצלם יעקב שוץ תאר את הנאשם כמי ש"רץ במטרה נחושה בלי להפסיק קדימה, לפי מה שנראה הוא מנסה לגרום כמה שיותר נזק" (עמ' 63, ש' 22-23).

העד ע"א תאר את שראו עיניו כך: "ראיתי שהוא החזיק סכין ביד ימין. הוא נופף בה בפראות, הוא רץ קדימה וצעק ... הוא נופף בסכין. הייתה סכין גדולה, להב גדול... ממש החזיק סכין ביד גבוה ולכל מקום שהוא

הצליח הוא רץ קדימה וממש היה תנועה של קדימה ואחורה עם הסכין שהוא ניסה לכל מקום שהוא רק הצליח לפגוע בו" (עמ' 68, ש' 3-11).

כך גם עד הראיה שלום ברגולבסקי: "הסתובבתי ראיתי את שירה זכרונה לברכה נופלת. את הנאשם ממשיך לרוץ לקרבן הבא. כשהוא עושה תנועה כזאת עם היד. תנועה של הכאה עם ימין מלמעלה למטה באופן מאוד מהיר ורציף. בשבריר שנייה בה זיהיתי שזה לא רק יד אלא גם סכין ביד. כבר רץ אחרי שהוא דקר את הקרבן השני הוא כבר רץ לכיוון השלישי... אחר כך הוא כבר המשיך לקרבנות הבאים" (עמ' 78, ש' 17-23). בהמשך העיד כי ראה את הנאשם דוקר את שירה בגבה והיא נופלת, והנאשם ממשיך לרוץ הלאה וחוזר על מעשיו מספר פעמים. לשאלה מה הייתה התנהלותו של הדוקר השיב: "הייתי אומר שהייתה לחלוטין חסרת עכבות ממוקדת מטרה. ידע בדיוק מה הוא רוצה לעשות. אני חושב שמצד אחד זה דומה לכל סרטון גל הדקירות שהתפרסמו בזמן האחרון. רק שבחלקם היה קצת היסוס מצד התוקפים. כאן לא היה שום היסוס. הוא פשוט בחר אזימוט לקרבן אקראי שהיה. רץ אליו דקר אותו. שום היסוס. שום עצירה שום בדיקה פשוט באזימוט הקצר ביותר לקרבן הקרוב ביותר" (עמ' 80, ש' 23-28). תנועות הגוף של הנאשם היו "מהירות, אגרסיביות, ממוקדות. שום חיפוש, שום בלבול ... הרושם שלי שזה היה פשוט מתוכנן היטב שהוא לא מתוך מקום מקרי שהוא עמד פה הוא נכנס והתחיל לדקור. אלא החליט שהוא נכנס לאמצע הקהל ותוקף אנשים מאחור כדי למקסם את..." (עמ' 81, ש' 1-7).

העדה א"ה, תלמידת תיכון כבת 17, ראתה את הדקירה של שירה ז"ל. לדבריה הנאשם הוציא סכין ודקר את שירה בגבה, בין עמוד השדרה לבין עצם הכתף. הוא הרים את הסכין מעל לראש ודחף אותה בכוח לגב שלה. הוא המשיך לאחר מכן לרוץ כשהוא מחזיק בסכין (עמ' 83, ש' 14-23). הדקירה הייתה בעוצמה והוא לא עצר לבדוק מה ארע. "הוא הרים את היד עם הסכין ודחף אותו לתוך הגב של שירה", הוציא את הסכין והמשיך לרוץ (עמ' 84, ש' 26-27).

התיאור בו בחר סנ"צ שי אללי לתאר את תנועות הנאשם הוא תנועות של מגל, היינו שהנאשם הניף את הסכין ימינה ושמאלה לכל עבר, תוך כדי ריצה (עמ' 87, ש' 21-23). כך גם העיד השוטר מנוח כי תנועות הדקירה היו מלמעלה למטה, תנועות מהירות, בעוצמה חזקה. לדבריו: "הוא היה חדור והוא ידע מה הוא הולך לעשות" (עמ' 107, ש' 18). השוטר חמוד ראה את הנאשם מניף את ידו למעלה. בשלב זה ראה שיש בידו סכין, והוא ראה את הנאשם דוקר בחורה שצעדה שם, בפלג גופה העליון מצד ימין (עמ' 133, ש' 29-30). תנועת הדקירה הייתה מלמעלה למטה (עמ' 135, ש' 4).

28. על תיאוריהם של העדים יש להוסיף את הסכין שנתפסה בידו של הנאשם (צילום הסכין - ת/ 25). המדובר בסכין עבה וגדולה, אורך הלהב כ- 15 ס"מ. נראה, כי נכון יהיה לכנותה מאכלת.

כך באשר לאופן בו דקר הנאשם את הקרבנות שנקרו על דרכו.

29. עדי הראיה, השוטרים ומשתתפי המצעד, בכללם אלה מהם שנפגעו מידיו של הנאשם, העידו באופן מעורר אמון. עדויותיהם, המשתלבות זו בזו, היו בשפה מתונה ומעוררת כבוד. מעבר לכך שניכרים דברי אמת, הרי התמונות שצולמו מלמדות על כך באופן חד משמעי.

30. **מן המקובץ עולה, כי החלטה להמית הייתה כאן.** על אף שסולק מן הזירה על ידי שוטרים מג"ב שהוצבו בפתח רחוב לינקולן, שב הנאשם וחזר לזירה מרחוב וושינגטון. יש בעובדה זו כשלעצמה כדי ללמד על נחישות ההחלטה עמה הגיע למקום המצעד. לא היה מקום להרהור שני. לא בעקבות העצה שקיבל שעתיים קודם לכן מחברו מייזליש ולא בעקבות ההוראה שקיבל מן השוטרים. כפי שראינו, הנאשם השתמש בסכין, במאכלת, שסוגלה להמית. הוא החדיר אותה פעם אחר פעם, בעוצמה, בתנופה מלמעלה למטה, בגופם של הקרבנות האקראיים שבחר. הוא התקרב לקרבנותיו בשקט, דקר אותם בגבם כך שלא יכולים היו להתנגד. לא היה כל היסוס בתנועותיו, הן היו חסרות עכבות, ממוקדות מטרה. הדקירות כונו כולן לפלג הגוף העליון, שבו איברים חיוניים (לב, ריאות) וכלי דם עיקריים. מאחר שהנאשם צולם בעת מעשה, יכולנו להתרשם באופן ישיר מן הנחישות, מן העוצמה בה הונפה הסכין בתנועת שחיטה, מלמעלה למטה, לעבר גבם של אלה שנקרו על דרכו. המסקנה כי הנאשם התכוון לתוצאות הטבעיות של מעשיו מתבקשת מאליה. בנסיבות אלה, נעלה מכל ספק כי הנאשם צפה את אפשרות התרחשותה של תוצאה קטלנית וחפץ בה. הוסף לכך שלא בא כל הסבר מפיו של הנאשם לפשר התנהגותו, לא במשטרה ולא בבית המשפט, הסבר שיהיה בו כדי להטיל ספק סביר במסקנה העולה באופן כה מתבקש ובלתי נמנע ממעשיו ומהתבטאויותיו.

ג. התבטאויות לאחר מעשה

31. אם לא די באלה, נשמעו מפיו של הנאשם מספר התבטאויות לאחר מעשה, אשר גם בהן יש כדי לתרום למסקנה שהתגבשה בליבו של הנאשם כוונה תחילה לגרום למותו של אדם.

32. כך, ב- 20.8.2015, הובא הנאשם להארכת מעצר בבית משפט השלום בירושלים. אחד השוטרים שהתלווה אליו היה איציק לוי. באולם היו אנשי תקשורת שפנו אל הנאשם, והוא אמר להם כך:

"מכל הצער הגדול, צריך לדעת שמי שצועד במצעד הגאווה בירושלים הוא מכריז בזה מלחמה על הקדוש ברוך הוא. ומי שנלחם נגד הקדוש ברוך הוא, הוא לא יכול לבוא בתלונות".

השוטר לוי רשם על כך מזכר (עמ' 147, ש' 23-25).

33. מנגד, בחקירותיו במשטרה נמנע הנאשם מלהגיב לכל שאלה שנשאל (הודעותיו: ת/2-ת/5). גם כאשר הוצגה לפניו תמונה של שירה ז"ל, מתוך מחשבה שאולי זה יגרום לו להתרגשות, לא הייתה תגובה ממנו (עדות החוקר אלון חבר, עמ' 98, ש' 20 - עמ' 99, ש' 3).

החוקר יניב פיאמנטה העיד כי בעת חקירתו של הנאשם ביום האירוע, 30.7.2015, הוא נשאל על ידי סנ"צ אלי כהן

מדוע דקר אנשים שהשתתפו במצעד הגאווה והנאשם השיב במילים "שכינה דגלותא". הוא התבקש להסביר, אולם שתק (עמ' 100, ש' 3-4).

לפנינו, אפוא, אותה התנהלות קרת רוח, בגדרה נמנע מלהשיב לחוקרי המשטרה, בעוד שלאנשי התקשורת טרח להסביר כי "מי שנלחם נגד הקדוש ברוך הוא" אינו יכול "לבוא בתלונות". נזכיר בהקשר זה כי בריאיון שנתן לעיתונאי משה אייזן (ת/22) אמר כי מומלץ לשתוק בחקירה.

34. מתוקף צו הסתכלות, הובא הנאשם ב- 11.8.2015 לבית החולים הפסיכיאטרי כפר שאול. יצוין, כי חוות הדעת שהתקבלה בעניינו, ת/1, קובעת כי הנאשם היה אחראי למעשיו בעת עשייתם וכי הינו כשיר לעמוד לדין. חוות דעת מפורטת ומנומקת זו לא נסתרה ולא התעורר ספק סביר בנכונותה. זו, אם כן, קביעתנו.

בין יתר אנשי הצוות הרפואי בבית החולים, הסתכלה עליו האחות אביבה אילוז. כפי שהסבירה בעדותה (עמ' 135-142), תפקיד אנשי הצוות להיות עם מי שמגיע להסתכלות, לראות כיצד הוא מתנהג, לשמוע מה הוא אומר, ולדווח על כך לרופא. הדיווח נכתב למחשב מיד לאחר סיום השיחה עם אותו מטופל. הדו"ח, שנכתב באופן שוטף על ידי מספר אנשי צוות (ת/28), מתעד מספר שיחות שניהלה גב' אילוז, בתורה, עם הנאשם. גב' אילוז העידה כי הנאשם היה מודע לכך שהוא בהסתכלות (עמ' 137, ש' 3-4), תארה את הנאשם כנינוח, כמי שמדבר בנימוס, כמי שיודע מה הוא רוצה. כשרצה לדבר - דיבר, וכשלא רצה - לא דיבר (עמ' 138). כך גם העידה גב' אילוז כי היא סבורה שהנאשם היה מודע לכך שהיא מתעדת את דבריו בכתב וכי רישומיה מתארים את השיחות שניהלה עמו בצורה מהימנה (עמ' 142, ש' 14-20).

בשיחה מ- 12.8.2015 התיישבה גב' אילוז ליד הנאשם, שקרא באותה שעה בספר קבלה. האחות שאלה אותו אם גם אישה יכולה ללמוד קבלה והנאשם השיב בחיוב ובלבד שלמדה ארמית מגיל צעיר. לשאלתה אם ילדיו יודעים ארמית השיב שהוא מניח שבנו יודע אולם בנותיו ככל הנראה אינן יודעות. או אז שאלה אותו מה לדעתו חושבות בנותיו הגדולות על המעשה שעשה והנאשם השיב "אני מאמין שהן כועסות", שבפעם הראשונה ילדיו היו קטנים ולכן דאג להם, אולם היום הם גדולים ויכולים לדאוג לעצמם. בהמשך שאלה אותו אם הוא מצטער על מה שעשה והנאשם השיב **"תלוי באיזה שלב. שדקרת את הילדה? או ביום שהיא מתה?"** על כך הגיבה האחות בשאלה "תגיד לי אתה על מה אתה מצטער". תשובתו הייתה **"לא יכול להגיד שאני מצטער. אני בסה"כ לא רציתי שתהיה שואה על עם ישראל ושעם ישראל יקבל גזרות שוב ... א- לפני עשר שנים שהיה המצעד בתל-אביב של ההומואים קיבלנו אסון כבד שהרב אליעזר אבוחצירה רצחו אותו. ב- לפני שנה היה מצעד של ההומואים ושלוש נערים נחטפו ונרצחו. לכן אני יעצור את המצעדים הבאים"**. בהמשך השיחה נשאל אם משמעות דבריו שיעשה זאת שוב ועל כך השיב **"אני לא אומר לא או כן, נראה"** ובתגובה לשאלה אם לא למד לקח מן הפעם הקודמת בכלא השיב בצחוק, שלא היה רע, רק חסרה הצמחייה הירוקה שיש בבית החולים.

למחרת היום שבה גב' אילוז ושוחחה עם הנאשם. הוא סיפר לה, כי לא שיתף פעולה בבדיקה הפסיכיאטרית ולשאלתה מדוע השיב, כי אינו זקוק לעזרה, כי אינו מאמין באיש וכי יש לו "את השם יתברך". גב' אילוז שאלה אם הוא מוכן להמשיך את השיחה מאתמול והנאשם המשיך בחיוב. לשאלתה אם תכנן את הרצח מראש השיב **"כל הזמן אני חושב"**

על זה. לא צריך להיות מצעד של הומואים. לשאלה אם בחר במי לפגוע, בנשים, בגברים, השיב **"לא, בפריצה הראשונה שיכולתי להיכנס נכנסתי ולא היה משנה מי"**. עוד השיב כי השתמש בסכין ולא באולר. כשנשאל אם קנה את הסכין או שהייתה לו סכין בבית השיב לגב' אילוז כי היא שאלה שאלה טובה, ושתק. עוד נשאל אם לא מעניין אותו מה יהיה אתו ועל כך השיב **"אני יודע מה יהיה ואיפה אני יהיה"** (על קבילותן של אמרות שהשמיע נאשם במהלך הסתכלות פסיכיאטרית ראו ע"פ 8974/07 הונצ'אן לין נ' מדינת ישראל, פסקאות ל"ו-נ"ז (3.11.2010)).

35. ושוב לפנינו דוגמא להתבטאות בסופם של דברים, המעידה על תחילתם. הנאשם אינו מצטער על מעשיו. תכליתם הייתה למנוע את מצעד הגאווה, שהרי לשיטתו, ניחן בידיעה שבדרך כלל בני תמותה לא נחוו בה, והיא ידיעת רצונו של הקדוש ברוך הוא וידיעת הקשר בין אסונות כאלה ואחרים שניחתו על עם ישראל לבין מצעדי גאווה שהתקיימו. אין לנאשם כל התייחסות אנושית, רגשית, למי שפגע בהם. מבחינתו יכול היה זה להיות כל אחד שבטווח הסכין שלו. בני אדם, מבחינתו, הם חפץ, כלי להשגת תכלית.

סיכום

36. הוכח מעבר לספק סביר כי הנאשם גרם למותה של שירה ז"ל בכוונה תחילה וניסה לרצוח עוד שישה אנשים נוספים. העובדה שהפגיעות באחרים לא היו קטלניות, לעיתים אף שטחיות, ובאחת מהן לא הצליח לפגוע כלל משום שהספיקה לנוס על נפשה, אינה מוציאה את מעשיו מגדר ניסיון לרצח. הנאשם החל לבצע את זממו. מעשיו יצאו מגדר הכנה ולכלל ביצוע באו. הם היוו "חוליה בשרשרת" מעשים, שלו הושלמו היו מביאים לתוצאה הקטלנית. הם לוו ביסוד הנפשי המתחייב, של כוונה תחילה.

פציעתה של נגה כהן מהווה מעשה עבירה לפי סעיף 334 לחוק בנסיבות סעיף 335(א)(1) לחוק, שכן פציעתה התרחשה תוך כדי התקדמותו של הנאשם כשהסכין בידו ולא כוונה על ידו ישירות לגופה. עם זאת, הנאשם, שהלך בתוך קהל צועדים וסכין מונפת בידו, ודאי היה מודע לאפשרות שהסכין המונפת תפגע במי מן הצועדים ותפצע אותו, גם אם לא נעשתה על ידו פעולה מכוונת לשם כך.

אנו מרשיעים, אם כך, את הנאשם בעבירה של רצח בכוונה תחילה, בשש עבירות של ניסיון לרצח ובעבירה של פציעה בנסיבות מחמירות. הכל כפי שיוחס לו בכתב האישום.

הערות לאחר סיכום

37. שתי הערות עמנו.

ההערה האחת נוגעת להיערכות המשטרה. מן הראיות עולה בבירור, כי משטרת ישראל הייתה מודעת לסיכון הנובע מן הנאשם, ששחרר זמן קצר לפני המצעד. לא לחינם הופצה תמונתו בקרב השוטרים שהיו אמורים להגן על הצועדים.

הקלות הבלתי נסבלת בה הצליח הנאשם לחדור אל בינות לצועדים ולבצע את זממו עד שנעצר, אינה נתפסת. והלא הגיע עד למחסום משטרתי שהוצב בפתח רחוב לינקולן, וכל שנעשה הוא מתן הוראה סתמית לנאשם להסתלק מן המקום. לא נעשה יותר מכך. וכך כשהגיע לצומת הרחובות וושינגטון וקרן היסוד, נראה הנאשם פעם נוספת על ידי שוטר מג"ב, שחשד בו, וליווה את תנועותיו במבט. הנאשם הספיק להתרחק ממנו, להיכנס לתוואי המצעד ולהתחיל בביצוע זממו. התמונה העגומה המצטיירת כי לקחים שאמורים היו להיות מופקים מן המצעד של שנת 2005 לא הוטמעו, ולא נעשה שימוש מושכל במידע מודיעיני ואחר שהיה בידי המשטרה. הכתובת הייתה על הקיר אלא שהאחרים על כך לא קראו אותה.

וההערה השנייה עניינה באבסורד המחייב, לטעמנו, מחשבה. הנאשם ריצה את מלוא עונשו מבלי שזכה לקבל חופשה ולו פעם אחת, בשל הערכת הגורמים המוסמכים את מסוכנותו הרבה. בנסיבות אלה, כשהשתחרר מן המאסר, לא היה בבחינת מי ששוחרר על תנאי לפי חוק שחרור על תנאי ממאסר, התשס"א-2001, ולא ניתן היה להתנות את שחרורו בכל תנאי שהוא, לרבות, למשל, פיקוח מטעם שירות המבחן או השתתפותו בתכנית שיקומית שהוכנה בידי הרשות לשיקום האסיר, כפי שניתן לעשות ביחס לאסירים המשוחררים על תנאי לאחר שריצו שני שליש מתקופת מאסרם (ראו סעיף 13 לחוק האמור). בשונה מעברייני מין מורשעים, עליהם ניתן להטיל הגבלות ופיקוח מכוח חוק הגנה על הציבור מפני ביצוע עבירות מין, התשס"ו-2006, אין כיום חוק המאפשר הטלת פיקוח דומה על עברייני מורשע דוגמת הנאשם, שסיים לרצות את מלוא עונשו והסכנה הנובעת ממנו מובהקת. כך יוצא, כי דווקא עברייני אלים ומסוכן, שבשל מסוכנותו ריצה את מלוא עונשו ולא שוחרר על תנאי, אין אפשרות להטיל עליו מגבלה כלשהי עם שחרורו. הנאשם יצא, אפוא, לחופשי, מבלי שהוכנה עבורו תכנית שיקום, ומבלי שניתן היה עוד לפקח על תנועותיו.

סיום

שירה ז"ל הייתה נערה צעירה, שוחרת טוב, שבאה למצעד משום שביקשה לתמוך בחבריה המשתייכים לקהילה הגאה. היו לה חלומות ותקוות. היו להוריה חלומות ותקוות לגביה.

הנאשם, במעשה חשוק, אכזרי, חסר תוחלת וחסר רחמים, כיבה את אור חייה.

הצעירים האחרים שנפגעו מידי נושאים צלקות, חלקן עמוקות, על גופם ובנפשם.

למרבה הצער והחלחלה, קנאות חשוכה ונבערת, המוזנת לא פעם בדברי הסתה, קונה שביתה בקרב "מוציאים לפועל", השולחים עצמם לבצע פעולות נפשעות למימושה.

חייה של שירה כבו. אולם **"כל הרוחות שנשבו כל הלילה/לא יכבו את האור בקצה/לא יכבו את האור/שעולה בבוקר"** (יהודה פוליקר ויעקב גלעד, האור בקצה).

ניתן היום, י"א ניסן
תשע"ו, 19 אפריל 2016,
בנוכחות ב"כ המאשימה,
הנאשם ועו"ד שנקולבסקי.

ארנון דראל, שופט

רפאל יעקובי,
שופט

נאוה בן אור, שופטת